



Briuselis, 2026 m. balandžio 28 d.
(OR. en)

8311/26

CULT 47

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujanti valstybės narė
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: 2027–2030 m. ES darbo planas kultūros srityje
– *Pasikeitimas nuomonėmis*

Rengiantis pasikeitimui nuomonėmis 2026 m. gegužės 12 d. Tarybos (švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas) posėdyje, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujanti valstybės narė orientacinis pranešimas pirmiau nurodytu klausimu.

Orientacinis pranešimas

2027–2030 m. ES darbo planas kultūros srityje. Pasikeitimas nuomonėmis

Bendra informacija ir aplinkybės

Nuo 2011 m. ES darbo planuose kultūros srityje (toliau – darbo planas (-ai)) nustatomi daugiamečiai prioritetai kultūros srityje, kuriais grindžiamas valstybių narių, Tarybos ir Komisijos bendradarbiavimas. Nors valstybės narės išlieka atsakingos už savo kultūros politiką, tie darbo planai atlieka svarbų vaidmenį pagrindžiant veiksmus, kuriais remiama, koordinuojama ar papildoma nacionalinė kultūros politika, ir sprendžiant su kultūros ir kūrybos sektoriais susijusius klausimus visoje Europos Sąjungoje, atsižvelgiant į Tarybos vaidmenį pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo.

Šių darbo planų ištakos siejamos su 2007 m. priimta pirmąja Europos kultūros darbotvarke. Ta darbotvarkė buvo svarbus žingsnis nustatant bendrą valstybių narių bendradarbiavimo kultūros srityje viziją, apibrėžiant bendrus tikslus ir pripažįstant, kad kultūra yra vienas iš pagrindinių socialinės sanglaudos, ekonomikos augimo ir Europos integracijos veiksnių. Vėlesni darbo planai buvo rengiami šiuo pagrindu, darbotvarkės prioritetai buvo paverčiami praktiniais veiksmais ir plėtojamos strategijos, reaguojant į kintančias aplinkybes ir poreikius.

Ankstesni darbo planai ir pagrindinės prioritetinės sritys

Iki šiol įgyvendinti keturi ES darbo planai kultūros srityje: 2011–2014 m., 2015–2018 m., 2019–2022 m. ir 2023–2026 m. Kiekvienas planas buvo grindžiamas ankstesniu planu, sustiprinant subsidiarumo principą ir kartu reaguojant į kylančius ir tuometinius geopolitinius, ekonominius ir socialinius iššūkius. Veiksmai ir darbo metodai buvo plėtojami keliose pagrindinėse prioritetinėse srityse, įskaitant:

- kultūrų įvairovę ir kultūrų dialogą;
- paramą kultūros ir kūrybos sektoriams siekiant skatinti ekonomikos augimą, inovacijas ir konkurencingumą šiuose sektoriuose;
- menininkų ir specialistų įgūdžius ir judumą;
- kultūros paveldą ir tvarumą;
- kultūrą išorės ir (arba) tarptautinių santykių srityje;
- kultūros statistiką;
- prieinamą ir įtraukią kultūrą;
- socialinę sanglaudą ir gerovę;
- lyčių lygybę.

Dabartinis ES darbo planas kultūros srityje (2023–2026 m.)

Dabartinis darbo planas (2023–2026 m.)¹ grindžiamas keturiais pagrindiniais prioritetais:

i) menininkai ir kultūros specialistai, ii) kultūra žmonėms, iii) kultūra planetai ir iv) bendrakūrybos partnerystės. Jame nustatytas 21 veiksmas ir juo remiantis parengtos suderintos ekspertų grupių ataskaitos tokiomis temomis kaip kultūra ir sveikata, kultūros ir kūrybos sektorių žalioji pertvarka, tarptautiniai kultūriniai ryšiai ir viešųjų bibliotekų vaidmenys.

¹ OL C 466, 2022 12 7, p. 1–18.

Be to, darbo planas padėjo nustatyti ES Tarybai pirmininkausiančių valstybių narių prioritetines temas. Šiomis temomis vadovautasi rengiant Tarybos išvadas, pirmininkaujančios valstybės narės konferencijas ir neformalias ministrų diskusijas. Pripažįstant, kad dėl išorės politinių, ekonominių ir socialinių aplinkybių – tiek nacionalinių, tiek tarptautinių – gali prireikti lanksčių ir pritaikomų pirmininkaujančios valstybės narės darbotvarkių, dabartiniame darbo plane nustatyta į ateitį orientuota politikos darbotvarkė.

Preliminarus vertinimas ir iššūkiai

Galutinė 2023–2026 m. ES darbo plano kultūros srityje įgyvendinimo ataskaita turėtų būti pateikta 2026 m. birželio mėn., tačiau jau iš preliminarių vertinimo rezultatų² matyti, kad darbo planas ir toliau atitinka savo pagrindinį tikslą – teikti valstybių narių bendradarbiavimo kultūros srityje ES lygmeniu strategines gaires. Nustatytos pagrindinės stiprybės apima paramą valstybėms narėms pasitelkiant tarpusavio mokymąsi ir bendradarbiavimą, glaudų suderinimą su nacionaliniais prioritetais ir tarpsektorinio poveikio skatinimą, visų pirma sveikatos, švietimo ir tvarumo srityse. Tačiau išlieka ir iššūkių, pavyzdžiui, nevienodas poveikis skirtingose valstybėse narėse ir nepakankamas aiškumas, matomumas ir tolesni veiksmai, taip pat finansavimo deficitas ir kylantys nauji klausimai, pavyzdžiui, dirbtinio intelekto klausimas.

2027–2030 m. darbo plano aspektai

Kiekvienas darbo plano atnaujinimas suteikia galimybę apsvarstyti dabartinę padėtį ir realijas ne tik kultūros ir kūrybos sektoriuose, bet ir už jų ribų, atsižvelgiant į kompleksinį kultūros pobūdį ir jos, kaip Europos integracijos, socialinės sanglaudos, ekonomikos augimo ir demokratinio atsparumo ramsčio, svarbą. Taip pat reikėtų atsižvelgti į kito darbo plano rengimo politines aplinkybes. Pasirengimas būsimam ciklui vyksta tuo metu, kai kultūrinis kraštovaizdis kinta dėl kelių transformacinių veiksnių: geopolitinių pokyčių ir didėjančios kultūros svarbos išorės santykiams ir demokratiniam atsparumui; skaitmeninės transformacijos, įskaitant dirbtinio intelekto (DI) raidą; klimato ir tvarumo reikalavimų; dalyvavimo kultūriniame gyvenime ir socialinės sanglaudos, ir platesnių klausimų, susijusių su ekonominėmis sistemomis ir darbo sąlygomis.

Svarbu tai, kad kitas darbo planas bus rengiamas kartu su naujuoju Europos kultūros politikos kelrodžiu, kuris pakeis Naująją Europos kultūros darbotvarkę (ES kultūros politikos sistemą nuo

² Komisijos pranešimas Kultūros reikalų komitete, 2026 m. kovo mėn.

2018 m.). Kultūros politikos kelrodyje pateikiama strateginė programa ir apibrėžiami politiniai užmojai bei būsimos kultūros politikos krypties vizija. Vienas iš pagrindinių kito darbo plano iššūkių – paversti šį užmojų konkrečiais prioritetais, veiksmingais darbo metodais ir išmatuojamu valstybių narių bendradarbiavimu. Labai svarbu apsvarstyti, kaip geriausiai parengti patikimą, ateities poreikiams pritaikytą ir paskirtą atitinkantį darbo planą, kuriame būtų išlaikyti ilgalaikiai Tarybos prioritetai, kartu numatant mechanizmus kylantiems klausimams spręsti.

Pagrindiniai svarstyliniai klausimai

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, pirmininkaujanti valstybė narė prašo ministrų apsvarstyti šiuos diskusijai skirtus klausimus:

1. kurioms kultūros politikos temoms Taryba turėtų teikti pirmenybę 2027–2030 m. darbo plano laikotarpiu ir kokie konkretūs Tarybos veiksmai geriausiai padėtų jas nagrinėti?
2. kaip laikantis šių prioritetų galima reaguoti į dabartinius iššūkius ir kaip juos suderinti su Kultūros politikos kelrodžiu ir kitomis atitinkamomis politikos sistemomis, kartu užtikrinant pakankamą lankstumą, kad būtų galima prisitaikyti prie kintančių aplinkybių?